

อาคม

อ อาคม สำหรับลงหน้าธาตุที่ประกอบด้วยวิภัติในหมวด หิยัตตนิ อัชชัตตนิ กาลาติปัตติ	เช่น อวจ อพทส ; อกริ ; อกริสส
อิ อาคม สำหรับลงท้ายธาตุที่ประกอบด้วยวิภัติในหมวด อัชชัตตนิ ภวิสสันติ กาลาติปัตติ	เช่น กริตถ ; กริสสติ ; อกริสส
ส อาคม สำหรับลงท้ายธาตุที่ประกอบด้วยวิภัติในหมวด อัชชัตตนิ	เช่น อกาสิ จินเตสิ จินเตสฺ
ห อาคม สำหรับลงท้าย ธฺว ธาตุ (ยีน, ตัง) ที่มีอุปสัคอยู่หน้า	เช่น อุภูฐหติ (=อุภูฐาติ)
นิคคหิต อาคม สำหรับลงหน้าพยัญชนะที่สุดธาตุ ในหมวด ธฺร ธาตุ	เช่น ภฺวชติ (ภฺชติ)

ข ฉ ส ปัจจัย

ปัจจัยสำหรับประกอบกับธาตุ ๓ ตัว คือ **ข ฉ ส** ถ้างหลังธาตุ **ภฺช ฆส หร สุ ปา**

ได้ความหมายพิเศษเพิ่มขึ้น ว่า “**ปรารณา, ต้องการ, อยากร**” เช่น

พฺภุขติ (ภฺช ‘ภิน’ -ข-ติ)	ย่อมปรารณาจะภิน
ชฺฆฉติ (ฆส ‘ภิน’ -ฉ-ติ)	ย่อมปรารณาจะภิน
ชฺคีสติ ^๑ (หฺร ‘นฺวไป’ -ส-ติ)	ย่อมปรารณาจะนฺวไป
สุสฺสุติ (สุ ‘ฟิง’ -ส-ติ)	ย่อมปรารณาจะฟิง
ปิวสติ (ปา/ปิว ‘ตีม’ -ส-ติ)	ย่อมปรารณาจะตีม

ข ฉ ส ปัจจัย ถ้างหลังธาตุอื่นๆ นอกจากนี้ แปรตามธรรมดา เช่น

ติภฺจติ (ภิต ‘รักษา เยียวยา; สงสฺย’ -ฉ-ติ)	ย่อมเยียวยา
วิภฺจติ (วิ-ภิต ‘รักษา เยียวยา; สงสฺย’ -ฉ-ติ)	ย่อมสงสฺย
ติภฺขติ (ติช ‘อดทน’ -ข-ติ)	ย่อมอดทน

อาย อีย ปัจจัย

ยังมีปัจจัยอีกพวกหนึ่ง ใช้ลงท้ายนามศัพท์ (**มิได้ลงท้ายธาตุ**) ให้เป็นกิริยาศัพท์ มี ๒ ตัว คือ **อาย อีย**

ถ้างหลังคุณนาม แปลว่า **ประพติ** เช่น

จिरายติ (จिर ศัพท์ ‘ชฺ นาน’ -อาย)	ประพติชฺช้อยู่
-----------------------------------	----------------

ถ้างหลังนามนาม แปลว่า **ประพติเพียงตั้ง** เป็นต้น เช่น

ปฺตติยติ (ปฺตต ศัพท์ ‘บฺตร’ -อีย)	ย่อมประพติเพียงตั้งบฺตร
ปพฺพตายติ (ปพฺพต ศัพท์ ‘ภฺเขา’ -อาย)	ย่อมประพติเพียงตั้งภฺเขา
ธฺมมายติ (ธฺม ศัพท์ ‘ควัน’ -อาย)	ย่อมประพติเพียงตั้งควัน
นิทฺทายติ (นิทฺทา ศัพท์ ‘ความหลับ’ -อาย)	ย่อมประพติหลับ
(หรือ นิทฺทายติ นิ-ทา ธาตุ ‘หลับ’ ย ปัจจัย ย่อมหลับ)	

๑ เป็น ชฺคีสติ ก็ได้